

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.anjp-hb.co.za

info@anjp.co.za

Ndav Ndo

Copyright ANGP

COPYRIGHT
ISBN 1 - 874934 - 53 - 3

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS
P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.
(Une Mission de Littérature évangélique financée de dons)
(Reg. No. 1961/001798/08)

Ndav Ndo

NDAV NDO, GI ZHIKLÈ, MAN BAY GI MIZLÈNÈ SADAN
(1 Jean 3:4-10)

Déléwér nta m'buwa ka bay. Ta windo nshèlèkura'a te France, mvi a zhè a fena 200. Ndohi gozhèm gozhèm ta ngotso mpshè-ma man ta jongo dèlèwèr n'ta. Nenga'ara koturmai nwèr di mèzhèb te ndav ndo, aman ndohi ta slaha a ta rka mèzhèb ta, ara man Zhiklè a rka ta a ri na. Ta kumba ta rka ndav ta te pa, a malay a skwi man ambabay te deba'a ta nju ma Zhiklè, ta ngotso ndav m'buwa'a mèzhèb m'buwa'a te pa.

Aman kin jèngè dèlèwèr n'ta va-huro, kin slaha a kin rka ndav kinè a ri kinè te pa. Gar kinè ndohi n'te deba, gar chrétienhay, gar ndo man a mena a deba, kin wèrè ndav kinè te pa ara man Zhiklè a rka'a. Ko ndo stad man a rka bi ba azbay Zhiklè a wèrè ndav ndohi télè. A wèr huted ka bay pombay ka bay a war ndav ndo. Sadan bab ncèkèlma kumba, bi ruva, te herkeda, a pi herkeda a way, a gada i ndo nhél-sam. Aman ndo-nhél-sam ka bay ara ndohi kumba ta hérè day. Daga zlèzlè'a, antanta ba, golahi bi ncèkèlma kumba ta woy n'ngwèdè va ta a golahi Kristi, Sadan a gèd na a cèkèlma a ri na, a gada iyè ndo-nhél-sam. (2 Cor. 11:13-14).

Sadan a ga ta ndohi kumba kumba a mandazlay a woya man a gedasa maya teng'a aman ta slaha ta rka mwoy-ndo Zhiklè bay. (2 Cor. 4:4). Ndohi man bi herkeda a nga ta a mandazlihay a sam di Zhiklè ta slaha ta sun bay ta hi zura'a a ndev vogwa a skwi nvècè vogwa te pa a ta gedasa ta mèdép. Tenga'a lèmèlèmè ara ndohi m'metsa'a a sam di Zhiklè, a mèzhèb bi herkeda a nde ta. (Eph. 2:2).

Aranta kra Zhiklè a shkè, aman a ngedasa mizlinè madzagay. (1 Jean 3:8). Aranta va-manda gèd a hay a sam Zhiklè. Va-zlatsa a sam madzagay, a nienga'a a hi na awuda a sam kinè. Va-herda ve kinè a sam Zhiklè, a nenga'a a da herd va

a sam kinè. (Jacques 4:7,8).

Te njèngè dèlèwèr n'ta a photo nenga'a, kin slaha a kin rka ndav kinè. Va-va na civèd a Zhiklè aman a wuzhè ndav kinè, a ngerda kinè ndav kinè. Aman kin rka ndav kinè ambaabay a mali te pa, kin gada mali nga azbi bay kin ngheda bay aman vo-co, va-ngerda mali kinè awuda. Aman nga gada, mali nga azbay nga pi va nga a way a ri nga, a ma nzura'a a te ndav nga bay. Aman nga ngreda mali nga awuda nenga'a nlèbèslèa a nzura'a, aman a pra nga mali nga, a pan nga te skwi man nzura ka bay télèba. (1 Jean 1:8-10). Va-manda gèd a hay a sam Zhiklè man a zhè a wuday, aman a slaha a mpra mali kinè, a pan kinè a pombaz Yèsu Kristi nzala'a.

Gar kin jéjèr Sadan, gar kin jéjèr Zhiklè, gar kin bél Sadan, gar kin bél Zhiklè. Aman mali nce kinè, kin ngheda bay. Dara kin kuda na a Zhiklè, a di a nga zlka kinè awuda Yèsu Kristi man a shkè a herkeda aman a mbel ndohi malihay, man a winè ta day ndohi mandazley, man a cka nga awuda te ruva, aman a cè ruva awuda te ndav nga. A shkè aman a de nga a sam-nhél sam nenga'a mbela'a.

Yèsu a shkè aman a pési wudi sadan a m'mbel ka nga awuda te ri wudi malay. Ndo nshum nga a zhè, nenga'a Yèsu. Kin zlatsa a tsagi Zhiklè stadgenè. Zhiklè nkezla'a, a rka skwi télèba te ndav kinè, a sun skwi man n'ngheda'a, skwi man kin hérè'a. Skwi man n'ngheda te nshèffè kinè a sam di nenga'a azbay a kin slaha kin ngheda va kinè azbay a sam Zhiklè. Nenga'a man a gaw zlembad, zlembad na azbi dè? Nenga'a man a gaw day di na azbi dè? (Ps. 94:9).

Aman Ndo nzi pèc pècèk a ngél di a géd herkeda télèba, a ngra mta wudi na a sam teng'a man ta paw ndav a nenga'a télèba. (2 Chron. 16:9; Jean 2:24). Aman nenga'a a pi di a civèd ndo a rka sam sak nenga'a télèba. Vad ba, ruva ba, azbay, aman a ndohi malihai ata nghédè va a pa. (Job. 34:21-22).

Mwuffè a sam ndo man mali nenga'a mpra'a, man mphömè nenga'a mpizlè te pa. Mwuffè a sam ndo man Ndo nzi pèc pècèk a ngrè mali nenga'a azbay man ncèkèlma a te ma nenga'a bay. (Ps. 32:1-2; Jongo a va'a Ps. 51).

Yèsu a baha nga a va'a a patsna ba: "Vo-washkè a sam ga, kin tèlèba man ntulè a ked kinè, man skwi mwuditpa a ga kinè, ay da va kinè nshèk va." (Matth. 11:28).

NDAV NDO MALAY

Photo sata a ngerdè ndav ndo nte deña, a ndo malay ko ngura'a, ko ngwoza'a – ndo man ta baha na ndo malay mèzhèb herkeda a feda na ma, ntétékè zluwéd va ndo a keda'a. Nta a koturmi ndav ndo ara Zhiklè a rka a di nenga'a. Di nduzo'a aranta a gèdè ma a wuday a ndzo'an, ara zom a keda'a. (Prov. 23:29-32). "Ta gi way way way tema? Matakwani tema? Ndzo'an tema? Nkudi tema? Ta tsi ndo ambali tema? Ndo man di nduzo'a tema? A sam ndohi man ta vèkè a gi zom, a ta hèsh zom. Ka pu di a zom bay man nduzo'a a pa ka wi a ma, man te kokwi kuzlèr-kuzlèrè'a, a hi a hwad a ri na. Aman te deña'a a je ka ara zhüzhok, a da ka dèrè a va ara ntümsho." Di kinè rka ngwozi mbrokihay te deña'a kin cèkèl ma tsad tsad te ndav kinè. T'hwad photo n'ta kin rka ndav ndo a shwihi dak tsad tsad te pa. Ndav ndo sam n'zni mali nga. Zhiklè a gada: "Ndav ndo, ambabay a vata ba, nsun wa?" (Jérémie 14:9). Ndav ndo ara kolokwad man a sun ndè bay ngwod gèd a pa a shèwa. A Yèsu a gada: "Aman te nenga'a, te ndav ndohay skwi ambabì ya'a man a héré'a, a shkè awuda: ngwoz a ngura'a ta gi baki a dala, ta gi metsar, ta kéd ndo, ta gi mphömè, ta tétékè skwi ndo ngidè, ta gi shèwa, ta ngwèdè ndo, ta bizhè zlawa, ta gi srak, ta tsi derngasl, ta fi va, ta rzla. Skwihi ambabìhi ya'a aranta tèlèba ta shkè awuda te ndav ndo, a ta lizhè ndo." (Marc 7:21-23).

1. PELAYBOLOKOM – Skwi nshèlèkura'a pelaybolokom, diyak mbela'a, a ngerda nga ma nfi va-aranta. Lucifer, zlèzlè'a bi-gol Zhiklè mbiya'a, ndo nhél-sam te Zhiklè, a nkalahay a géd

1. NDAV NDO-MALAI

nfi va na; antanta nenga'a mayam Zhiklè, madzagay. (Esaie 14:9-17). Antanta madzagay nenga'a bi-gol ruva.

Nga rka'a nfi va te skwi tsad tsad. Ndohi ngidè ta fi va a géd skwi mèshèlè teng'a, ngidè a géd zlèhi, tambakihi, ngidèha a géd gihay, ngidè a géd gi daw maslaka mbela'a, di amba, va amba, ngidè a fi va a géd gerzi bababhi nenga'a, a géd maya ta, wudi ta, ntsi guya, a skwi ambali tsad tsad arsa. Ndohi ngidè ta woy skwi wi tsad tsad, te va teng'a hori azbay ta vi skwi tsad tsad a va, dasihay, tèslrihay, ngurlèlay a tsutsod, ta bèzl day ta tûm htsan, ta kèl ray a ta ngwèdè skwi man Zhiklè a gu amba, a skwi nfi va herkeda. Zhiklè a zlatsade ta ndohi nfi va a hay a mva ta pombi a ndohi man ta manda gèd ta a hay. (1 Pierre 5:5). Zhiklè, nenga'a ndo mayam ndo nfi va. (Prov. 8:13). Nfi va nshkè ma, skwi ngedas ndo a shkè a deba. (Prov. 16:18).

2. MAZAWAL – A zhkè suteh-suteha'a, ndha'a a ntétékè, a ngreda nga ma ntétékè zluwéd va ndo man a gi mphömè. A sam man ta dè a pa tèlèba, ndohi haha ta woy ngwoz, ngwozi ta woy bakay. Malihi arsa antanta a fena zlèzlè'a. Golahi a dalahi ta slaha a ta dzawa va azbay ko ngurhi ko ngwozihi tsad tsad ta gi mphömè. Mali Sodom ba a zlèzlèmè a vata, ara man Yèsu a gada nga ndul ndul mvi 2000 ma: Pats n'ndikèma skway a gi lèmèlèmè ara pats Sodom a Gomorrhe. Mèzhèb ambabay'a a shkè a géd ngura'a genè ka bay a gèd ngwozi ba. Mofahi ta derdi ndo arsa a nzlembad mazawal. Ndo arsa a ndi kokwar Bi Zhiklè azbay "Kdadihay ndohi m'mbèh skway ndohi mphömè, ndohi nked ndo, ndohi vray ndo stad stad tèlèba man a cèkèlma te ngèdè, te skwi man ta giya'a, ta t'uda." (Apoc. 22:15). Aranta va naw kinè awuda a sam mphömè, a malihia tsad tsad, mali man ndohi ta giya'a, ta gu a va teng'a genè ka bay. (1 Cor. 3:16-18; 6:15-20). "Kin sun ëi dè? Va kinè, gi Zhiklè, a Mèzhèb Zhiklè a zhè te ndav kinè. Ndo man a gedèshè gi Zhiklè, Zhiklè a da gedèshè nenga'a. Gi Zhiklè nkezla'a: kinè, nenga'a."

3. WADALA – Wodala a ngrédè mali zom, a ndohi golohwad.

Wodala a ndi skwi tèlèba man a zhè a ma na, ko skwi man nlizhè'a, ko skwi man amba genè. Lümülümü ndohi ngidè ta ndi skwi m'mets-m'metsay ta si pombaz a skwihi ngidè tsad tsad, man ma Zhiklè a gada kinè ndaw bay. (Actes 15:20; Esaie 66:3-7). Te deba'a ta gedasa va ta, a ta si tapa, a ta ndiya'a te bozlozлом, a tapa a gedasa pombaz ta, a ndè ta ndohi a sam mali tsad tsad. Mi tapa a ked ta ngurhi a ngwozihi a fena zlèzlè'a. Madzagay a dzaw ta ndohi a mi tapa. Ndohi ngra'a, a wudahai ta rka tapa ara mali ka bay a ta siya'a . Aman ndohi nsi tapa, ndohi nsi zom, ta dè a kokwar Bi Zhiklè azbay. Zom, skwi n'ndi ka bay zom, skwi nsi man a tèwèl gèd, a ngédèshè maya, a ndohi man ta siya'a ta gi skwi ambabih 'a tsad tsad a va'a, ta gi mphömè, ta ked ndo. Man ta saw zom ba ta gi skwi ambabiya'a azba. Mi zom a ked ta, a ta woya'a, ta ngézhè azbay a zom. Te dèlèwèr Zhiklè, n'nderzlama m'mova'a, ta bazi ta ndohi zom a kwa. (Deutéronome 21:19-21). Ndohi nti zom ta gi mali lèmèlèmè, lèmèlèmè ndohi mpre zom. Ma Zhiklè a gada: "Wobaw a géd ndohi man wudi ta a zhè a sam nsi zom, a ta sun ntéshè zom amba a vata." (Es. 5:22). "Wobaw a géd ndo man a va na zom a ndo ngidè, a gi a zom a keda'a." (Habakuk 2:15).

A sam ganzavar, a sam tèzlèzlèu, a sam ganga, a sam shingelèk, ta gi ngolala a zom, aman ta hér mizlinè Zhiklè azba. (Es. 5:12). Kin zlakda va kinè a ri kin bay. Ndohi mphömè, ndohi m'mbèh skway ndohi ntétékè ngwoz, ndohi Sodom, ndohi metsar, ndohi keda, ndohi zom, ndohi nderd ndo, ndohi nked ndo, ta ndi kokwar Bi Zhiklè azbay. (1 Cor. 6:9-10). Bi Zhiklè a gada, "ny zluwèd va ndo a dè a kokwar Bi Zhiklè azbay." Gal. 5:19-20: "Skwi man ndohi ta giya'a te ntétékè ta, a ngrédè awuda ara: ngi mphömè, skwi nlizhè'a, mbizhè zlawa, ngi vray m'mbèh skway, ngi mayam, ngi ndav, srak, ndzo'an, mbèzl va, tiflè man a kezla ta ndohay njèjèr ma Zhiklè ngidè, ntétékè, njèjèr zom, n'ndi skwi ketsam-ketsama'a, a skwi tsad tsad aranta man i gada kinè nshèlèkura'a, ay gèdè za'a: Tengahi man ta gi arsa, ta da ndi kokwar Bi Zhiklè azbay. Va-gu aman zom a ked kinè bay "Kin dzodzor zom bay, aman ndav ndzkaña a shkè te pa. Aman va-nndha a Mèzhèb." (Eph. 5:18).

Yèsu a baha ta ndohi man iyam a dza ta: "Ko wawa man iyam a dza na, da shkè a sam ga, a n'siya'a. Ko wawa man a ciyè a ndav na, ara dèlèwèr Zhiklè a gada, te va nenga'a woyamhi a iyam nshèffè a ta hay." (Jean 7:37-38). Ko wawa man iyam a dza na, da shkè a sam iyam, ko ndo man suli na azba da shkè. Vo-washkè a vava, va-shum iyam-nyi wof a wa a suli ka bay a mpilè ka bay. (Es. 55:1). "Kin tèlèba, man iyam a dza kinè, vo-washkè a sam iyam! Kinè ba, man suli kinè azbay, vo-washkè! Kin ngècè ambalay a nshum ka bay, barassa a wa. Kin pi sulay a géd skwi man movar ka bi èhèmè? Kin gi mizlinè a géd skwi man a ngeza kinè hwad azbay èhèmè?" (Jean 4:14).

4. KOLOKWAD – Kolokwad a lok va nlèkè, a do horohoro'a, a ngreda nga mali wudar, ma ndo man a dè a ma ma a mbèh skway, ncè ma Zhiklè a ndav bay, lèmèlèmè ndo wudar a kèlehi a mali tsad tsad. Te man ndo wudar a hére'a, dara a ngi metsar a géd ngi mizlinè. Ngi metsar a de na ma a nked ndo. Ndo wudar a jèngè ma Zhiklè azbay a dè a gi Zhiklè azbay, ambaha bay. Ndo man a gi wudar ma Zhiklè a da zi na. Ndo man a da skwi a ma ma, a gi metsar, pats n'ndikèma skway a zi na. Aman Zhiklè a gada kinè, aman kin va na ndav kinè a patsna, madzagay a shkè tsam tsam a gada kinè: Sèy angoslèm day, sey pats ngidè day. Wobaw. A pats nasa, maya makada deba asabay a mèdèp. Kin da pats mbél kinè a ma ma a ri kinè bay a kin gada "sèy angolèm." Aranta ha pats m'metsi a shkè, kin ca Yèsu a ndav bay arsa kin mbel bay. Aranta Zhiklè a gada: "A patsna, aman kin tsena da'ay nenga'a, kin da sassaya ndav kinè bay." (Hébr. 3:7,8). A deb kolokwad, ta mbèh skwi a vna. Deb kolokwad a ngreda nga mali ndohi man ta mbèh skway ta cè ma ndo mpi kwa a ndav ta, a ta pi di a Zhiklè man a zhè a nshèffè azbay, aman sey ta hér skwi mbèh skway ara madzaf, kwa, deb skway a ndè a ma ma.

Aman a slaha a ntakaha ka azbay te man skwihi sa a va ka nshèffè azbay. Aman, amba man ndo a hér sèy Zhiklè, nenga'a a vi nshèffè a ndo. "Ndo man a bezda kra na a dem na a vogwa; ndo mpi kwa, ndo kilè ndo ndèl bantay ndo m'mbèh skway ndo vray, midè, da ngots a sam ngaya bay."

(Deutéronome 18:10-12). Ndo man a gi skwi arsa, a ndara na Ndo nzi pèc pècèk.

Kinè pu di a tengay man ta gèd vray kinè do a sam tengay te man a da lizhè ndav kinè. iyè Bi Zhiklè kinè. (Lév. 19:31). I gi mayam a ndo man a jéjèr ma ndohi mpi kwa, i zedokoda wuda te va ndohi na. Va-kezla ndav kinè a ri kinè, a kin slébèrdè Zhiklè pèc pècèk, aman iyè Bi Zhiklè kinè. (Lév. 20:6,7).

Yèsu Kristi, nenga'a man a mbel ndo stadgenè, a mbel mèzhèb ndav a va ba, a va'a mpra malihì kinè tèlèba, a slaha a mbel kinè tèlèba te matakwan kinè. (Ps. 103:1-3). Man ndo matakwan a zhè te ndev kinè, sey a baha ta ndohi mber Eglise, aman a ta tsi ri a gédè'a. Ntsi ri a ncè-a-ndav a mbela ndo matakwan, man kin tsu ri a ncè-a-ndav, Zhiklè a da slambadda. Man ndo sa ngu malay mali nenga'a mprè'a. Va-ngreda mali kinè, ngidè a ngidè, va-tsu ray ngidè a géd ngidè, ngidè a géd ngidè, aman a kin mbel kinè. (Jacques 5:14-16). Aman kin jèngè dèlèwèr nkèshè haha, Zhiklè a gèd ma a tsagi kinè, a gada kinè man a kin ngreda malihì kinè awuda a kin va na nshèffè kinè a ri a Zhiklè. Man mèzhèb kolokwad a zhè te ndav kinè, a gada kinè a metsar: ka gu tsam-tsam ba, a patsna ka bay ka slaha a ka giya'a angoslèm, man bay dimanche ngidè, sèy vi ngidè, man bayka jhèdè baki ngaya da, man ba ka jhèdè ngwoz ngaya day, man bay sèy ka cè ngwoz ngaya day. Arsa a kin tsena ma Zhiklè bay, a kin fi zlembad a ma madzagay. Aman kin gi arsa, kin sassaya ndav kinè, ha a ngwora ara deb kolokwad.

5. KOKOYA – Kokoya skwi man a ndi ndo, Kokoya a ngreda nga ma shèwa a ngi ndav, a nked ndo te ndav, man a zhè te ndav ndo. Ndo man a gi ndav a shèwa, ta de ma ma a ta gi skwi man ambahà Zhiklè bay ara mbèdè, a ta phomde ndo, a ta gi skwi man ambabì holholà'a, ha ta ndikèna ma a nked ndo. Te deba'a ta slaha a ta dzawa va ta bay. Tengahi ngidè ta ngècè mèzhèb ambabì nta man ta si zom, tengahi ngidè ta si zom ha zom a nked ta, man a ta slaha a ta gi skwi man ndav tenga'a a hérè'a. Zom tenga'a, dèrè zhüzhok, wuditpa holholà'a ara dèrè ntümsho. Kinè hur kinè slaha a kin

mbatseda shèwa kinè a hay a wudi kinè; aman pats ngidè a hubètè ara vogwa. Dara kin co malihi kinè a kin feda a deb sak Yèsu, a Yèsu a mpre kinè awuda te skwi ambañiya'a.

Ngwèd gèd shèwa a deba a ndo man ngu mali a sam na, ambaña ndo; aman Zhiklè stadgenè man a pel gèd a ndo man ta ga na skwi ambañiya'a Yèsu a gada: Va-woy ndohi mayamhi kinè. Zhiklè a gada: "I pra kinè malay kinè ba va-pra ta mali ndohi man ta gu a sam kinè."

6. ZHÜZHOK – Zhüzhok a mpe ta Adam a Eve a way te sam mbela'a te Eden, aman a ngedasa gumi tenga'a a nderzlè-ma tenga'a a Zhiklè. Sadan a n'gu srak man a rka Zhiklè a woy ngura'a a ngwoz, man a ge ta a ndohi nkwer herkeda, nkalda Lucifer awuda. Man a nkalda Sadan awuda ma, a nenga'a a ngedasa nshèffè ndo a nderzlè-ma nenga'a a Zhiklè. Lémèlémè a sam ndo srak, a zhè te ndav ara man nga rka'a a sam Sadan, a géd nenga'a man srak a zhè te ndav, ma mwuffè az te ndav kinè bay. Arsa sèy n'gi maya a géd n'gi srak, te man srak a kezli gèd ndo kumba, ko a sam mpi ndohi Zhiklè srak sa a gedas ta, a ta ngècè civèd man a ta nzi te skwi Zhiklè azbay. Ko a sam ndo mizlinè Zhiklè a woy nga gi maya, te man srak sa a da zhè, kin slaha a kin gi skwi man Zhiklè a woya'a azbay. Ko t'hwad gay ko te mizlinè, a slaha a ngedasa ta nshèffè ta a ray. Arsa nga rka srak skwi wuditpa ara m'metsay. (Cantique 8:6).

7. KUDOF – Kudof a ndi herkeda, a ngreda nga malihi ntétékè a mwoy sulèy a skwi mèshèlè, skwihi aranta tèlèba, zlozlor skwi ambañiya'a. (1 Tim. 6:10). Ndo ntétékè, ndo keda, a woy mvi skwi a ndo ngidè azbay. Ndo keda a woy mayahi tsad tsad tèlèba, ko maya man amba, ko maya man ambañay aman a bice skwi herkeda a va na, skwi man ndohi keda ta bice'a: hezay a pombok an'fafar a ndiya'a a metsarhi ta hilè'a. Aranta Yèsu a gada nga, aman a nga gi skwi mèshèlè te zhiklè te gédè'a, a sam man metsarhi ta slaha a ta zlinè bay a sam man skwi mèshèlè kinè a pa, ndav kinè ba a pa. (Matth. 6:19-21). Ma a géd ntétékè skwi mèshèlè ambañay ara man nga

rka'a a sam Acan a gwoli nenga'a te ndev ndohi Israel, te sam man Josué a nfeda ta ma a ndohi Israel. Nga rka'a Acan a gwoli nenga'a ta ngotso m'metsi a géd ntétékè guro a verzhègenè a maslaka mbela'a a ta bica skwi man Zhiklè a woya bay. (Josué 7). Ndohi ngidè ta tsi cèca a ta biccè skwi avna. Judas-Ischariot, bi-gol Yèsu, a m'mets na, a géd man a woy sulay holhol'a a fena Yèsu. (Matth. 27:3-5). Tengahi ngidè kumba ta gi ntétékè sulay, aman a ta gi a ndohi mbibihya'a. Aman Zhiklè a gada: Ambaha ndo mè, man a ngècè skwi herkeda télèba, aman nshèffè nenga'a a zi na? (Marc 8:36).

8. SADAN – Nenga'a bab ncèkèlma a bab ndohi man ta zli ma. Nenga'a ndo mber skwihi dakihi nta télèba, a gi bite ndav ndo. Yèsu a gada: Kinè shkè te verzi bab kinè, a kin gi ntétékè bab kinè ara man a woya'a. Nenga'a ndo nked ndo te nhinkad na, ma nzura'a a te ma nenga'a bay. Aman nenga'a ndo ncèkèlma, bab ncèkèlma cèw ba. (Jean 8:44).

9. BANTAY – Bantay a ngreda nga skwi te ndav, man a hodko nga a gèd, a sam ndo stad stad télèba, a zhè arsa. A sam n'ta, bantay n'nja'a a ngreda nga ndav ndo man malihia zhè te pa, banti a hél sam azbay, arsa nshèffè ndo ba a slaha a ngi mizlinè skwi nzura'a bay. (Hébr. 10:22).

10. DAY – Di Zhiklè a zhè a sam télèba, a rka skwihi télèba man a zhè te ndav ndo. Di Zhiklè nara vogwa, ndo a slaha a nghedè skwi a sam na bay. Aranta a sun skwihi télèba, a rka skwihi man nga hérè'a télèba te ndav, man nga ngheda. Ko kin gi malay te ndev ruva, a géd vad, te ndev wof, te drav iyam, ko ahngwa ahngwa, Zhiklè a rka'a.

11. BI-GOL ZHIKLÈ – Ara man nenga'a a ngreda nga ma Zhiklè, a nga kudi a géd malay Zhiklè a gada na a ndo malay, aman a menkoda deba, man a skwi-nhél-sam Zhiklè a nshkè a ndav nenga'a. Zhiklè a gada kinè lèmèlèmè, kinè man kin jèngè dèlèwèr n'ta antanta.

12. NKUDHOM – Ta gu nenga'a aman a ngreda nga Mèzhèb Zhiklè, nenga'a Mèzhèb nzura'a, man a senda nga malay a senda nga ngi-zura'a, a senda nga kita. Mèzhèb Zhiklè aranta a nzi t'uda ka bay nenga'a a nzi te ndav. A slaha a nzi azbay a sam man mali a zhè a pa.

13. NÈ'ÈN VOGWA – Nè'èn vogwa nkèshè'a man a tèwuda ndav n'ta a ngreda nga mwoy-ndo Zhiklè a sam ndo malay. Aman Zhiklè a woya man a ndo malay a mets na te mali na bay, aman Zhiklè a woy man ndo a ngreda mali na awuda a nzi a nshèffè. (Ez. 18:23).

Yèsu a shkè aman a mbel ta ndohi malihay. (Luc 5:31-32). Anay a sam nga, mwuffè mbiya'a ara man ma Zhiklè a ngreda nga te ma nenga'a, ara man a gada; Mwuffè mbiya'a a zhè te Zhiklè te gédè'a a géd ndo mali stad man a ngreda mali na awuda, a menkad na a deba. (Luc 15:7). Arsa kramamhi a demamhi ga, ani va-shkè a sam Bi Zhiklè. Nenga'a a woya mpèn kinè te pombaz Yèsu Kristi, kra nenga'a, stadgenè. Nè'èn vogwa za'a a ngreda nga skwi pombi Bi Zhiklè man a da nzi a ndav nga, a ngreda nga mwoy-ndo Zhiklè te ndav ntila'a. Ani Yèsu nzlatsta'a a sam ntamagi ndav ndo stad stad. A woya man a kinè a winè na a ndè a pa; a mpènè ndav kinè, a mpre kinè awuda te malay.

NDAV NDO MAN A SUN MALI NA, A WOY ZHIKLE

Photo haha a ngreda nga ndo man n'ngreda mali na a sam Bi Zhiklè. Bi-gol Zhiklè a zhè a gwèsh te ray, a tsagi ndo man a ngreda mali na awuda gwèsh nenga'a ma Zhiklè man a zli skwi tsam-tsam a wuday, nzuma wotètè'a a fena kafahi gwèsh man a zli skwi tsagi cèw. Nenga'a man a kezli ndav ndo, kala nguzguz ba, a sun skwi man ndo a woya a ngiya'a te ndav na. (Hébr. 4:12). Ma Zhiklè a gada a pats ngidè ndohi sèy ta bèzl ta pats stad ndèzl, te deb m'metsi ta kita a zhè. (Hébr. 9:27). Skwi nkezla ndo malai, a ndo man nca ma Zhiklè a ndav bay, skwi ntul tenga'a a vogwa a mèdèp. Te ri gula, bi-gol Zhiklè a ngots vatasl gèd ndo. Skwi haha a gi man ndo malay a hérè'a,

2. NDAV NDO MAN A SUN MALI NA, A WOY ZHIKLE

man a ngreda malihi na awuda te man vatasl gèd ckondo a ngreda nga sèy ndohi tèlèba ta metsay. Va nga n'ta man nga woya'a kumba, a nga va na skwi n'nday, a nga va na maslaka, a nga wara na di mbelambela, a ntétékè va nga, a pats stad a da mets na, a husl na, maturdihay ta da ndiya'a. Aman nshèffè, a mèzhèb nga sèy ta da zlècè a sam n'nzi kita Zhiklè. Ndo mali man nwina ndav na, man a nco ma mbela'a a ndav na, nwina na ndav na a sam mwoy-ndo Zhiklè. Mèzhèb Zhiklè a hinè a hél ndav man ruva te pa. Man skwi-nhél-sam a zhè te ndev, ruva a dè awuda te man Mèzhèb a jèr ruva. A sam tèlèba man skwi-nhél-sam a zhè, ruva a slaha a nzi a pa azbay. Skwihi dak tsad tsad man ta dè awuda a ngreda nga mali man Yèsu Kristi a pènè'a a pombaz na te ndav ndo. Aranta nga rka ndo man a mva na civèd a Yèsu a ndè a ndav na. Photo haha a ngreda nga ndo man skwi nhél sam a zhè te ndav na; man skwi nhél sam a zhè, ruva a hi na awuda a sam nenga'a. Yèsu a gada: "lyè skwi nhél sam herkeda; nenga'a man a dzadzarkayè a dè te ruva azbay. (Jean 8:12). Wobaw a sam ndo man a woy ruva holhola'a, a fena skwi nhél sam. Aman Yèsu ndo a gi Zhiklè te kokwar Jérusalem, a dzar ta ndohi mpre zlè a tambak a nkudhom tèlè awuda a n'zumda suli ndohi humbad sulay a n'gada ta: Gi ga, gi ntsi ray aman kinè, kin geda a gi ndohi metsar. (Jean 2:13-17). Gay, nasa ndav kinè. Yèsu a shkè aman a mpra nga mali nga stagènè ka bay aman a shkè ba man a nzava nga awuda te ri wudi malay. Aman kra Zhiklè, nenga'a Yèsu, man a mpre kinè awuda, kinè pra'a a vava. (Jean 8:36).

Photo n'ta a ngreda nga ndav ndo man nco ma Zhiklè a ndav na. A géd nenga'a a woy nga ba nga wèrè ndav nga te pa. Ka co a ndav arsa dè? Man ka ca bay, amba aman ka cè'a a ndav, a ka nzi a nshèffè a mèdèp. (Jean 3:36).

NDAV NDO MAN NGREDA MALI NA AWUDA

Aranta nga rka ndav ndo malay man ngreda mali na awuda a menkada deba a vava. Nenga'a nrka malihi nenga'a mbiya'a a géd nenga'a Yèsu a mets na a deò wof ngézlèlè'a. Aman

3

3. NDAV 'NDO MAN NGREDA MALI NA AWUDA

a pi di a wof ngézlèlè man Bi-gol Zhiklè a geda na, ma Zhiklè nwiné'a te ray a ngreda nga ndo man mwoy-ndo Zhiklè te Yèsu Kristi nruba ndav na. A hér ma Zhiklè, ara man Yèsu Kristi, tambak Zhiklè, man a vaw a géd mali ndohi télèba a déb wof ngézlèlè na. Amba man nga hérè'a, ara man ta doho Yèsu a mènèwèd, ta pada na gèd a vatak, ta dezlda wof ngézlèlè. A géd nenga'a Yèsu Kristi a n'saw matakwan n'ta télè, a gèd mali nga. Arsa a slaha a mbedama ka ndav, a ka ngreda mali ngaya awuda.

Te photo n'ta ndo man a jèngè'a, a cinè ma Zhiklè, a slaha a nrka nshèffè nenga'a te koturmi Zhiklè, a sun ndav nenga'a, ndha a malay a ruva. Skwi aranta a dza na a ndav, a gi man a kudi a géd mali na, a Zhiklè a nherda va a sam na. Mwoy-ndo a gumi Zhiklè ta shkè a ndav na, aman pombaz Yèsu Kristi a mpana te mali télèba. A hinè man a sun Bi Zhiklè a zhè ndul ndul a tsagi ndohi man ta kuday: a mbel ta ndohi man ndav tenga'a a mbed na. (Ps. 34:18). A mbel ndav man a kuday a mènè mblè nenga'a. (Ps. 147:3). Ma Zhiklè a gèdè za'a: "I woya man ay pi di a ndo man a kudi te ndav na, ntwassa'a, a gi zlaw ma ga. (Es. 66:2).

Mèzhèb Zhiklè a mwoy-ndo Zhiklè ta nza a ndav mpana'a. Anay amba man nga pi di a Yèsu a déb wof ngézlèlè, man a vaw va na a géd mali nga. A nga nzi te ma nkwerè na ara man a senda nga. (1 Jean 1:7). Ndo man nco a ndav a zi azbay aman a ngotso nshèffè mbiya'a. (Jongo 1 Cor. 6:10-11). Te Yèsu nga nda'a a ndohi mèshèlè te pombaz nenga'a, man a pre nga awuda te m'metsi man vogwa te pa. (Eph. 1:7).

Antanta mèzhèb mbiwa'a a zhè te ndav na, a woy skwi herkeda bay aman a woy skwi Zhiklè man ndha ndav nenga'a. Aman ko arsa malihay ta rèwuda pa genè, ta woy man a ta minè a déba a gi ta, aman ta ngècè civèd azbay a géd man ndo sa a Hèrè'a Arsa a ngreda nga man a nga nzi te ntsi ray pèc pècèk, a madzagay'a hi na.

NGEZLALA'A A NDA KRISTI

Photo n'ta a ngreda nga ndo Kristi man a ngots gumay te m'metsi Bi mbel nga Yèsu Kristi. Aranta n'njèl nenga'a te skwi ngidè azbay sèy te wof ngezlèl Yèsu Kristi, te nenga'a herkeda ngezlala'a a nenga'a, nga ba nga gezlala'a a sam herkeda. (Gal. 6:14). Nenga'a a nco malihi nga a deb wof, te va nenga'a, aman nga jèkeda n'zzi te malay a nga nzi a géd ngi-zura'a. Te mblè nenga'a nga mbel nga. (1 Pierre 2:24). Ndo Kristi ngezlala'a a sam herkeda. Ma Zhiklè a gada nga, man nga dè te Mèzhèb, nga jéjèr ntétékè zluwèd va ndo azbay. (Gal. 5:12-22). A sam ngidè a gada nga man nga jéjèr civèd nkezla'a, nga da rka Bi Zhiklè. (Hébr. 12:14).

Te photo ndav n'ta nga slaha a nga rka gi a sam nenga'a, gi sa a ngreda nga sam man ta dzawa Yèsu a pa, te deba'a a ta cèma na maslaka awuda a va. Za'a nga slaha nga rka mènèwèd ba man ta ndoho a vna, aman kita nga a nkala na a gèd. (Es. 53:11-12). Ta tsaw a géd mali nga. Bi Hérode a golahi nenga'a ta ngwossaha, te deba'a ta ndoho a ta va na maslaka vèvèzh a va. Ta pa da na gèd a vatak, ara matsa ta pada na a guro. Ta va na pandar a ray te di gada bay. Ta gurbahay a sam na a ta ngwossaha, a ta gada na "mbali Bi ndohi Juif! Ta jfa na slèslèb a day a ta tsu gèdè'a. Man ta ngwossaha klèng ma, a ta da'a a sam man ta gezlala a pa. Ndohi kumba ta zhè man ta baha ta ndohi Kristi, ta tsi ray te gi Zhiklè, ta nza a sam communion, ta sli dimèsh Zhiklè, aman skwi ambabay teng'a ngezlala'a a ndo mbel ta. Ndohi man ta rsi ray a ta gada "Bay, Bay ta dè a kokwar Bi Zhiklè tèlè azbay sèy ndohi man ta gi skwi man Bab ta te gédè'a a woya'a. (Matth. 7:21-27).

Kin slaha a kin rka gozhèm suli Judas te photo n'ta. Judas a nga na ri a gèd a Yèsu, a mpreda ma a suli 30, a géd ntétékè suli nenga'a. Ntétékè suli nenga'a a ndeda a mandazlay, ha man a co Yèsu a va ta a ri a ndohi Juif. Te photo n'ta nga slaha nga rka pitirla a cèlèlè a skwihi ngidè tsad tsad. Cèlèlè sa, skwi sojèhay man ta gso Yèsu a vna. Kwa ndzuv-ndzuva'a

Ngezlala'a a nda
nenga'a.
(Gal. 2:20).

M'metsa a sam
malay, a nza a
sam Zhiklè te Bay
Yèsu Kristi.
(Rom. 6:11).

ba, skwi sojèhay man ta gu gèjaw a géd maslaka Yèsu, aman ma ndohi nhadka ma Zhiklè a n'ndiv na "Ta kezli maslaka ga a va ta, ta gi jimèr a géd dawar ga." (Ps. 22:19).

A sojè stad a ntuzo zlangar ndav nenga'a, a pombaz a iyam a ta hakad. (Jean 19:33-37). Aranta ba a ngreda nga a va'a a géd Pierre man Yèsu a gada na "ga ngarah a tsi da'ay ka cèkèl ma a géd ga sak makar." Aman te ncèkèlma nenga'a Pierre a nkudawuda vata a géd mali na. Kinè gi malwuday a géd Yèsu a ma kinè a mizlinè kinè dè? Kin gi zlaw dè? Yèsu a gada: Ndo man a gi hori ga a sam ndohay, iyè ba i gi hori nenga'a a sam Bab ga man a zhè te zhiklè te gédè'a. (Matth. 10:32-33). Yèsu a gada za'a: "Ndo man a woya a ndzadzarkayè, da hur a géd nshèffè na bay da zuò wof ngézlèl na, da dzadzarkayè." (Matth. 16:24). "Ndo man a zhüò wof ngézlèl na azbay, a ndzadzarkayè, nenga'a ndo ga ka bay." (Matth. 10:38). A gada za'a nga slaha a nga ngècè dimèsh man a slèbèrdè Yèsu Bi nga.

Yèsu, ndo mbel ndohay i woya'a
Yèsu ndo mbelyè ba, Yèsu Bi ga.

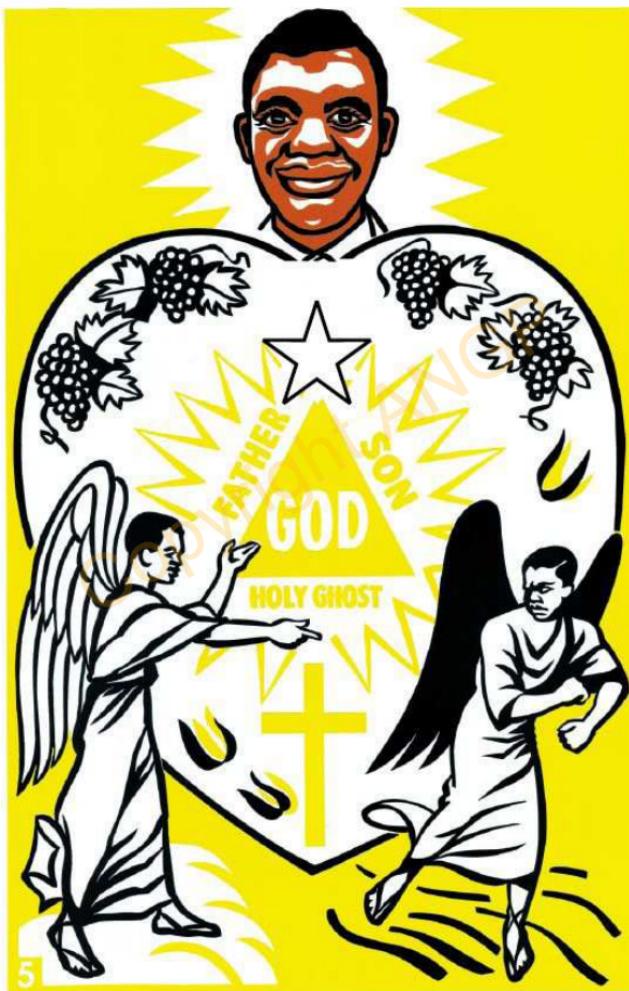
I bizhè civèd na, Mèzhèb na a tsagi ga
A sam man iyè a pa, Yèsu ba a pa.

GI ZHIKLÈ

Aranta ta ngreda nga nshèffè mpana'a, man nkezla'a a malay. Aman Zhiklè a mbela'a a pombi nenga'a man a saw te va. Antanta nenga'a gi Zhiklè nzura'a, sam n'nzi Zhiklè, Bab nga, a krà na, a Mèzhèb Zhiklè a n'njèlè, a mpshè ma, a nslèbèrdè ndo a nzlembad Yèsu Kristi. (Luc 1:52). Antanta ndav nga'a a gi Zhiklè man a zhè a nshèffè. Malay ta ceda ma. Adatsuta ndav nga a skwihi dak te pa, aman antanta ndav nga sam mbela'a man skwi mbela'a a fcè a pa, ara wof man a yè wuda, nyè wof a ngreda nga nyè Mèzhèb Zhiklè: Mwoy-ndo, mwuffè, gumay, nzhèr skwi a day, ndo nse ka te va, ndav amba, ndav nlèbèslè'a, maya, ngshè va a skwi man ambaha Zhiklè. Antanta ri wof te Yèsu Kristi wof nzura'a. Aman wuda wof a nzi te Yèsu

MWOY-ND
MWUFFÈ
GUMAI
NZHÈR SKWIA DAI
Gal. 5:22,23.

Ndo nse ka te va,
ndav amba, ndav
nlèbèslè'a, maya,
ngshè va.

5. GI ZHIKLE

Kristi, Kristi a nzi te nenga'a. (Jean 15:1-10). A ber ma nenga'a a sam skwi man ambabay; Mèzhèb Zhiklè a ndha te ndav na, a ngu baptême, nenga'a a mva na wuday man a gi a ngul zlèwud va ndo, nkeda ntétékè te ndav na. A wudi Mèzhèb Zhiklè a slaha a ndè te Mèzhèb. Antanta a nzi a nshèffè azba a géd skwi man a rka'a, man bay a lama na, man a tsena'a, aman a nzi a nshèffè a géd skwi man a co a ndav; aman ncè-a-ndav te Yèsu Kristi a ngul herkeda. A nzi a nshèffè, a zhèr skwi a day a suna a zhèr nshkè Yèsu a deба macecèwa'a. A nzi a nshèffè te mwoy Zhiklè man a nzi a mèdèp. Mwuffè a sam ndohi man ndav ta mpana, aman ta da rka Bi Zhiklè. (Matth. 5:8). Bi David, ko a ngotso skwi mèshèlè kumba, ko a ngu a ngul mayamha, ko a nkeda Goliath, ndo mbel ndo te va ndohi ngidè, a sun te ndav, skwi ngidè a zhè man a ngatsa di bay, aman a woya a rka Zhiklè. A kudi tè ndav na t'hwada'a: "Gay a ndav ga langlanga'a, da wuffa: slambaday va ga man ka gatsedaha." (Ps. 51:10). Ndo a slaha a pènè ndav a ri na a maya mè? Azbay, sèy a shkè a sam Zhiklè a ndav nzura'a man a ngreda mali na awuda a sam Yèsu Kristi, ara Bi David man a gu, ara kra ngura'a man a gu man a njèkeda wadalahay, a menkada deба a sam bab na, a ngada na a ndav man a kuday: "Bab ga, i gu malay a sam Zhiklè, a sam ngaya. Ani. haha ka bahayè kra ngaya bay." (Luc 15:21). Zhiklè a ri na a gada: I da va kinè ndav mbiwa'a a mèzhèb mbiwa'a a ndav kinè. I da cè ndav man ngwora ara kwa owuda te va kinè, a y va kinè ndav man ara gwoli va kinè. I da va kinè mèzhèb ga a ndav kinè, a i gi aman kin jèjèr ma nkwèr ga a ma kita ga zura'a. (Ez. 36:25-27).

Te photo n'ta nga rka'a ara man Bi-gol Zhiklè a zhè a sam ndo man n'ngreda mali na awuda a sam Bi Zhiklè. Golahi Zhiklè ta takaha ta ndohi man ta ngècè nshèffè mbiya'a, a ta tèwuda ndohi man ta gi zlaw Zhiklè a pa. (Ps. 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Matth. 2:13; 13:39; 18:10; Actes 5:19; 12:7-10).

A sam photo n'ta nga rka madzagi a zhè, nzlatsa ndul ndul a sam ndav, a pi va, a zhèr man a shkè a deба. A géd nenga'a sèy nga nzi tara'a te ncè-a-ndav, a nga nzi te ntsi ra pèc pècèk,

a géd man madzagay a woy nkalde nga a hay a malay. A géd nenga'a nga giya'a ara man dèlewèr Pierre a gada: Va-cida day va-nza a day; a madzagay ndo mayam kinè, a tèwuda kinè a pa ara marizhèlè man a kudkadaray, a rka ndo man a zhè a ndia'a. (1 Pierre 5:8). Jacques a gada: Va-fu gèd a ma Zhiklè Va-sala va a sam madzagay a nenga'a a hi na awuda a sam kinè. (Jacques 4:7).

NDAV NDO MAN SKWI NGIDÈ A PI A WAY A HÉR GÈD CÈW CÈW

Naranta photo ndo man a men na a déba. Di stad mpizlè'a, ara man a ngra nga ndav ndo n'ta mpkwe na, a gi wudar njèngè ma Zhiklè, te nshèffè na a fi gèd a nenga'a azbay. A di ngidè a piyakurzla'a a woya ngi mandala a herkeda. Banti te ndav na a hél sam azbay skwihi man a zhè te ndav na a ngreda nga ara man a si matakwan a nda Kristi, aman nenga'a mva na wudi man a nzlatse da zura bay. Na zhè te ndev skwi man a piya'a a way te déba'a a ma ma a jèjèr teng'a man ta peda a way. A fi gèd a ma madzagay ha man a fi gèd a ma Zhiklè azbay. Ko man a dè a gi Zhiklè day aman ntétékè ndav nenga'a dra a sam Zhiklè, mwoy Zhiklè nenga'a nshèlèkura'a klèng. Bantay te ndav nenga'a a hodko na ma a gèd azbay te man mbatsedahay wof ngézlèl Yèsu a njèlè a vata te ndav na. A hinè man a mpi gèd cèw cèw a gèd nderzl-ma ta a Zhilè, ko te ntsi ray a rka'a ara man a takaha azbay. A rka skwi te ndav na ara skwi ambalay a va na civèd 'a skwi man a tèwuda ndav na a pa.

Mèzhèb pelaybolokom: Mèzhèb pelaybolokom a tsi ntamagi ndav, a woy man a ndè a pa. Mèzhèb pelaybolokom a ngreda nga ma a géd nfi va. Ndo'a a hinè man a nfi va, a fa va na ara ndo Kristi a ri na, a peceda skwi pombi Zhiklè. Mi zom a tsi ntamagay a woy a ndè a pa. Gar ndo ngidè a gada na "sèy ka si zom pats stadgenè, man bay dohoòf zom." Ndo n'ta a hérèa a gay skwa'a, a hérèa azbay. A géd nenga'a a woy kin suna, zom nara wurihi woyam nkèsh-kèshè'a man a bicko va a woyam mbiya'a. Lèmèlèmè nsi zom a de ka a n'zay a

6. NDAV NDO MAN SKWI NGIDÈ A PI A WAY A HÉR
GÉD CÈW CÈW

mèdèp. Gar ngwoz ngidè a ta na zom a baki na a mandalahi na, a gada: "I siya'a ar iyè azbay, aman ko arsa a peda ndohi ngidè a way, man a ta pi di a pa. Ngi baki a dala a mphömè ta shkè a ta peda ndo Kristi a way a maya madzagay tèle. Gar man a hinè'a a nfi ziembad a tsaval ambabiy'a gar man a humdè va a ndohi ambabihiya'a, a skwihi teng'a ambabihiya'a te ndav, gar a dè a sam n'gi way, man bay ndo ngidè a gada na, maya ngi wi a nasarahay amba genè, sey skwi wi mafa zlèzlè'a ambabay. Aman wi télèba a hin malay. Lèmèlèmè tapa. Tapa mafa a cigarettes nasarahay ambabay cèw ba, aman ndohi ta jèkè'a azbay, ha ta si tapa a pats a vad. Yèsu nsa tapa bai, lèmèlèmè golahi nenga'a man ta jèjèrè'a.

Madzagay a gada na "mbèhwalay a malay mali ka bay; ngi mali stad, ngi mphömè stad, wudi a te pa bay ka slaha ka nzi ngaya genè." Nasa ma madzagay man a pi ndohi a wi a vna, ha mèzhèb ambabiy'a man a woy ngi mphömè a ngotso civèd man a dè a pa.

Te photo haha nga rka ndo man a tizhè ndav ndo a gwèsh, a ngreda nga ma ndohi man ta ngwossaha a ndohi mayamhi Yèsu, ta tizhè ndav a ma man ambabî teng'a. Ndo aranta slaha a ncè pèc pècèk azbay man ndohi ta derda'a, holhol'a aman mandalhi nenga'a ta phomda. Ma teng'a a dza na a ndav, a géd man mwoy Zhiklè nenga'a mpkwe na, a hin man a gi zlaw ndohi a fena Zhiklè, a géd man a gi zla ndohay a skwi man ta gèdè'a, a skwi man ta héré'a a géd na. Ndo sa a ndi a bélè ndohay ha man a minè a deùa.

A pats wuditpa, man matakwan a zhè, ndzo'an a shèwa te gi za'a, a ta woy ngi bi te ndav teng'a. Ma mbèdè a ma mphomdè ndo a lizhè tapidaf ma teng'a, ma nslébèrdè Zhiklè a ntsi ray a pce ta a géd. A géd nenga'a madzagay a ngècè civèd man a nhilè kolongwihi nenga'a a pa a civèd mwinè'a.

Wudi a te pa bay man nga va na civèd a ntétékè sulay man a wucè a ndav nga. Sèy man nga gi maya a ma Bi Yèsu man

a gada: "Va-nza a day va-tsu ray aman skwa da pe kinè a wi bay." (Matth. 26:41). Aranta ndo man a huro a gada i zlatsa, da gu maya, aman da kalahi asa bay. (1 Cor. 10:12): "Va-feda skwi var Zhiklè tèlèba a va, aman kin slaha a kin zlècè a sam man bi madzagay a pe kinè a way a maya na." (Eph. 6:11-18).

NDAV NDO MAN NSASSAYA A MÉDÈP

Photo n'ta a ngreda nga ndav ndo man a ngotso skwi nhél-sam Zhiklè ma, aman te déba'a a m'mena a déba. A gé d nenga'a ndo man a ntor pombi Zhiklè, a Mèzhèb Zhiklè ma, a njèkeda, ma Zhiklè a ngreda nga ndo arsa, ko man a ngu kèkè, a slaha ngwoda ndav nenga'a te déba'a asabay te man nlüve m'metsi Yèsu kra Zhiklè. (Hébr. 6:4-6).

Yèsu a ri na a ngreda nga ndav ndo man a m'men na a déba, aman Yèsu a gada: "Aman mèzhèb ambabiy'a a mdo awuda te ndo, a dè nshèwèlè a bala, a woya sam nshèk va. Aman a da ngècè azbay a gada: I woya a y dè a déba a gi ga, man i slambaka te pà. Aman a shkè, a ngècè gay mpatsa, ntila. Te déba'a a dè, a hil mèzhèbhi ambabih tsarad a nda nenga'a ta ambebay tapena nenga'a a ta dè a pa a ta nzi a pa. Te déba'a ndo n'ta wuditpa holhola'a, a fena matsa'a. (Luc 11:24-26). Aman a gu a sam tenga'a ara man ngèlègèd-ma a gada: "Kda a minè gèd a skwi man a vinèhèda za'a. Wadala mpana'a a minè a déba a draib za'a." (2 Pierre 2:22).

Photo n'ta a ngreda nga ndav ndo arsa ambabay te man malay a ntétékè tèlèba ta shkè ta a déba a ta nzi te ndav na. A gé d nenga'a Mèzhèb Zhiklè a njèkeda ndav, te man Mèzhèb Zhiklè a malay ta slaha a ta nzi a sam stad azbay. Skwi nhél sam a ruva ta slaha a ta humdè azbay. Ndav ndo a slaha a ngi a gi Zhiklè a ngi a gi madzagay cèw azbay. (2 Cor. 6:14-16). Bi-gol Zhiklè a kuda te ndav na, a dè na. Gol Zhiklè a pi di a déba a woya man a ndo sa a menkada déba te mali nenga'a man a ngreda a sam Zhiklè, ara kra ngura'a man a menkada déba a sam bab na. Kra sa a nhur mali na, man n'nza'a a

7. NDAV NDO MAN NSASSAYA A MÉDÈP

sam wadalalahay a nhuro a woy man a ndha hwad a sam wadalalahay aman ta va na bay. Aman a nju ma, a gada: "I woy ay slèmbèdè ay dè a sam bab ga, ay gada na: I gau malay a sam Zhiklè, a sam ngaya cèw ba." A géd nju ma nenga'a, a ndav man a kuday a géd mali na, bab nenga'a a mpra na malay a nkeda kra-zlè, a mfeda a deba a gi na ara zlèzlè'a. Aman a sam ndo aranta, Mèzhèb Zhiklè man a ngreda na civèd nshkè a deba a sam Yèsu Kristi a mpra na mali nenga'a, n'azbay. Ndav nenga'a a nhodko na mali a gèd azbay zlembad na a zhè man a tsena ma Zhiklè man a baha na azbay, ntsok day aman a rka bay. A gi hori a géd mali man a giya'a azbay madzagay a shkè a ngi bi te ndav na ara man a woya a. Gar ndohi ngidè ta rka ndo aranta amba a day aman te ndav na skwi ambabiy'a te pa. (Matth. 23:27).

Bab ncèkèlma a nco sam n'nze Mèzhèb nzura'a. Skwi dak tèlèba, a mali tèlèba, a ngotso mèzhèbhi ambabihì nenga'a man a ta takaha a ngi bi ndav ndo. Ko ndo'a a woya man a shkè awuda te matakwan madzagay aman a slaha bay te man a nga'a a fèl nenga'a. Antanta a suna a vava ara man Zhiklè a ngada na bi-gol Pierre: "Va-huro, kita mbiya'a holhola'a ndo a ngècè'a, aman a mbatsaha kra Zhiklè a sak, a nrka pombaz nderzlè-ma, te nenga'a man a ga'a a ndo nkezla'a, ara skwi nlizhè'a, a nderde Mèzhèb Zhiklè. Aman nga sun nenga'a, man a gada: Mbèzlè kita, iyè i mbèzlè'a. Iyè a mpilè'a. Woba ndo man a kèlèhi a ri Zhiklè man a zhè a nshèffè." (Hébr. 10:29-31; 2 Pierre 2:1-14).

Anay ka man ka jèngè dèlèwèr n'ta. Antanta, man ndav ngaya ara ndav ndo n'ta n'kudaw sam Zhiklè te ndav ngaya. Nenga'a a slaha a mbel ka, a ngra ka civèd, a mpraka ka awuda te mali ngaya tèlèba. Zhiklè a slaha a ndzawa madzagay a golahi nenga'a tèlè, a nwushedé ta awussa te ndav ngaya, aman ka woy man a ngi arsa, washkè a sam Bi Yèsu. I gada ka za'a: Washkè ara ndo hutsod man a shkè a sam Yèsu. Yèsu a gada: "I woya'a, sud ngaya!" (Marc 1:40-43). Aman ka sassaya ndav ngaya a ma ma, n'ndikèma ngaya vogwa a mèdèp. (Rom. 6:23).

M'METSI NDO MALAY

A sem n'ta nga ngècè ndo malay man ndav na ngwora, m'metsi a herda na va. Va nenga'a tèlèba a dza na, te ndav nenga'a a gi zlau m'metsai kumba. M'metsi vatasl nckondo a shkè a pats man ndo nhuw bay skwi mwuffè malay klèng, sèy ndo a pilè mali nenga'a antanta.

A pats kita Zhiklè ndo nwoy man a prè mali na, aman a ngècè azbay. A pats nasa ndohi ta pi di law-lawa'a a ta hèsh mwuffè, aman ta ngècè azbay ko man a woy man a ntsi ri a Zhiklè, aman Zhiklè a cè'a azbay. Ma mbidè mandalahi t'herkeda a slaha a ntakaha azbay nara ma ambalay skwi mèshèlè nenga'a man a bùco a ntétékè nenga'a ko suli ba a takaha azbay te man a slaha a mbela nshèffè na bay. A géd nenga'a a woy man ngreda nga ma a géd skwi mèshèlè man nga ngècè'a tèlèba, a takaha nga a pats kita Zhiklè azbay. Arsa man ani ndo a da zhè a géd nhèsh skwi mèshèlè, ma Zhiklè a gada nga, va-gu maya, man bay a de ka a ka zi a mèdèp. (1 Tim. 6:10). A pats kita man ndo a da ngècè'a, ko madzagay man a gada ka a pats na "dzadzarkayè", aman a pats sa a da takaha ka azbay ko ka gada "ani i hèsh Zhiklè a mprayè mali ga", Zhiklè a da pi di mwoy-ndo a sam ngaya asabay aranta a woy nga gi maya a patsna, te man a patsna civèd a zhe man ka nzi a nshèffè te Bi Yèsu Kristi. Photo ba a ngreda nga ndo man nkwoala skwi pombi Zhiklè, a mwoy-ndo nenga'a, te pats man a zhè a nshèffè. A géd nenga'a ani a slaha a tsena ma mbel ndo a sam Zhiklè azbay te man m'mets na ma, ndo arsa sèy ma ndo kita man a gada na: "Kinè ndohi mphomda'a, vo-do vogwa, man ntila a géd bi-madzagay a golahi na; man a mbècè azbay a mèdèp." (Matth. 25:41). Kramamhi a demamhi ga, a woy nga hurokoya ma a géd nshèffè nga, te man nga sun pats m'metsi nga bay za'a nga sun pats nshkè Bi mbel nga Yèsu bay. A woy ndawa ndawa da hur ma a géd dèlèwèr Hébr. 9:27: "Ara man ndohi sèi taj bèzl ta pats ngidè stad, te deba'a klèng, sèy kita ndèzl."

8

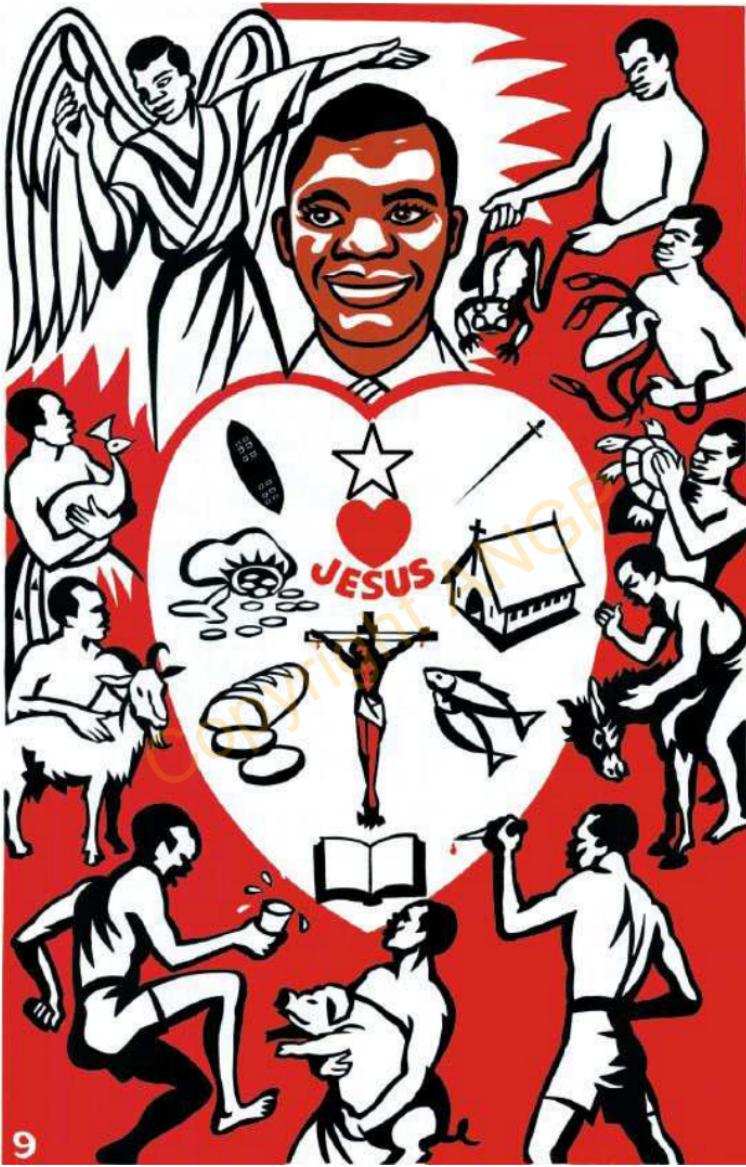
8. M'METSI NDO MALAY

NDAV NDO MAN A GI A NGUL SKWI MAN AMBA'BA

Aranta nga rka photo ndo Kristi nzur'a man a co matakwan a skwi mwuditpa, a skwi mpi ndo a way te zluwèd va na, a fi gèd a ma madzagi azbay. Ko skwi mpi ndo a way a zhè a sam tèlèba, aman nenga'a a dè a ma ma a sam n'ndikèma skwai. A slaha skwi tèlèba a nda Kristi, a hér Yèsu man a rufa skwi tèlèba a gé'd nenga'a a nzi te nenga'a. (Hébr. 12:1-2). Sadan a golahi nenga'a tèlèba ta tèwuda ndav ndo Kristi a pa, ta woy civèd man a ta dè a pa, aman ta ngècè'a azbay Mèzhèb nfi va, ntétékè sulay mèzhèb mphömè ta tsi ntamagi ndav. Kda, kokoya, mazawal, kdèh a skwihi ngidè tsad tsad ta woy civèd man a ta dè a pa. Aman ndo Kristi a gi maya a gi maya kumba a sam malay a rka skwi tèlèba ara skwi ambalay.

Te photo n'ta nga rka gol Zhiklè a zhè, ta cew a Mèzhèb Zhiklè ta va na a ma ma a nglagama a sam skwi man ambabay. Nga rka a sam ndo aranta man skwihi ambabihiya'a a zhè a tsagi na tsad tsad: ara ndo man a gi way skwihi dak, shèwa, ndohi zom, ta woy mpi ndo Kristi a wa a skwi herkeda. Aman skwihi tèlèba ta slaha man a ta gedasa bay aman ndo Kristi a mva na nshèffè na a ri a Bi Zhiklè, nenga'a m'mets na a sam mali herkeda. A gé'd nenga'a photo n'ta a ngreda nga man a nga gi var a skwi man ambabay. Te man ndo Kristi a zli gèd a skwi man a gédèshè ndo tsad tsad ara ma nderd ndo, ma ndzoan, ndohi man ta baha ta ndohi Kristi, aman ta ndohi Kristi ka bay a dza ta a ndav. Aman ndo aranta a bidè ndav na, te man Yèsu a gada: "Mwuffè a sam kinè aman ta ga kinè ma a va, a ta paraha kinè, a ta cèkèlma ambabî tsad tsad a gé'd kinè, a gé'd ga. Va-wuffa, va-gu langlanga'a, aman skwi ntul kinè a gi a mbiya'a te zhiklè te gédè'a." (Matth. 5:11-12).

Madzagay nenga'a a woy nkezli ndo Kristi a mwoy-ndo Zhiklè, te man madzagai a va na nhér-gèd-a ndo, man a nhér skwi na, a hér va na ara man zluwèd va nenga'a a woya'a. Aman va-suna a vava. Paul a gada: "Nslaha a nkezle nga te mwoy-ndo Kristi mè? Matakwan a zlaw dè, dè man ta paraha

9. NDAV NDO MAN A GI A NGUL SKWI MAN AMBABAA

nga dè, dè mi dè, dè n'nze adi dè, dè skwi mwuditpa dè, dè kafahi gwèsh dè? A'ay aman te skwi haha tèlèba nga gi a ngula'a, a fena ndohi n'ngul skwi tèlèba, te Yèsu man a woy nga a ndav na." ((Rom. 8:35-39).

Ndo man a feda skwi var Zhiklè tèlè a va, a slaha anzlècè a pats mwuditpa a wudi Mèzhèb Zhiklè. Ndo sa a gi a ngula a g'd zluwèd va na, a skwi man a piya'a a way. A rka Kristi te ndav na a fena madzagay a golahi nenga'a a wuda a vava Yèsu Kristi a fena madzagay t'herkeda a wudi man Zhiklè a va na lèmèlèmè a sam ndo man nga rka n'ta a gi a ngula te Yèsu Kristi man a va na wuday a sam skwi herkeda man nga te pa n'ta.

Bantay te ndav na a si day ncè-a-ndav nenga'a a zhè a vata. Mèzhèb Zhiklè ndha te ndav na. Bi-gol Zhiklè a ngreda nga skwi man Zhiklè a va ta ndohi man a ta ndikè a sam n'ndikèma skway. (Apoc. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Gozhèm suli man nwinè'a a ngreda nga: A nga va na a Bi Zhiklè a ndav stadgenè a skwihi nga tèlèba man nga ngotso. Suli man ka ngotso ka gédèshè a ntétékè skwi herkeda azbay aman a nga takaha ta ndohi ntawassa'a te va skwi kula a ce stad a va na Bi Zhiklè, ko te skwihi nenga'a tèlèba. Te deba'a a takaha ndohi ntawassa'a, a ndohi ngidè man wudi ta azbay Pèc pècèk n'njèl Zhiklè a zhè a sam na te skwi tèlèba. Movar a klèf man a zhè a haha a ngreda nga ndo sa n'nze a nshèffè amba, nlizhè bay. A ti daw na a zom azbay a si pombaz a ndi skwi mets-metsay azbay. A ndi tapa azbay aman a hér va nenga'a man gi Zhiklè, a lizhè'a azbay. Ndav nenga'a nga'a a gi ntsi ray aman nenga'a ba a dè a gi Zhiklè pèc pècèk a slébèrdè'a, ko a mtasl, ko iyam a gi, ko pats a zhè. Ntsi ray ambara, ko te ngway, ko a gèd na. A bicè ndohi gi na a pats a pats a ntsi ri a nda teng'a. Ndo Kristi a nzi a nshèffè azbay man a tsi ri azbay lèmèlèmè klèf man iyam azbay a slaha a nzi a nshèffè azbay. Dèlèwèr man nwinè'a, nenga'a ma Zhiklè. Ndo Kristi a jèngè'a pèc pècèk, a wèr verziya'a mblembela, a nzi te skwi man a tsena'a te ma Zhiklè. Ma Zhiklè nga'a

a sam na ara pitirla sak na. Tsakwal a kafahi gwèsh nenga'a a ngreda nga, man nga gi var a vna a sam madzagay. Wof ngézlèlè amba man a zhüba'a, a hérè'a "iyè gezlala'a a nda Kristi" man a slambadkada wuda a nshèffè mbuwa'a antanta na zhè a nshèffè a sam Zhiklè te gédè'a a mèdèp.

Ndav nenga'a ntila'a a sam Zhiklè, a grè a ma ma te skwi Zhiklè ara wof man n'nga'a a ma woyam a yè wuda kumba, skwi Zhiklè ndha te ndav na, a gi zlaw m'metsi azbay. (Ps. 1:1-3; Jean 15:1-14; 1 Jean 4:18-21).

NDO MAN A DÈ NGWAI A POMBAI

Yèsu a gada: "Iyè, nslambadkad ndo a nshèffè. Ko wawa man a ciyè a ndav na, a nzi a nshèffè, ko a m'mets na." (Jean 11:25-26). A vava a vava i gada kinè: Ndo man a tsena ma ga, a nco ma nenga'a man a zlindekayè a ndav na, a n'ngotso nshèffè a mèdèp, a ngècè kita a gèd azbay, aman a ntsoko gèd na auda te m'metsay a n'ndo a nshèffè. (Jean 5:24). Ndo man nshèffè na n'nya te skwi Zhiklè, a gi zlaw m'metsi, azbay. Aman pats man Yèsu nda shkè, a jèkeda herkeda n'ta a dè na ngwi a gédè'a a mwuffè te ndav. Paul a gada: "Cèw cèw ambahayè: i woya man i dè ga, a y nzi a sam Kristi, skwi man amba holhol'a. (Phil. 1:23). Mpataka Yèsu a ked ndo Kristi, a woy man a nzi a sam ndo mbel nenga'a. Mèzhèb Zhiklè a ngreda na ma Yèsu man a gada: "Kin gu zlaw te ndav kinè bay. Vo-co Zhiklè a ndav kinè, vo-ciyè a ndav kinè ba. Te gi Bab ga sam a zhè kumba. Aman a sam man iyè a pa, kinè ba a pa." (Jean 14:1-14). Ndo Kristi a gi zlaw m'metsay a skwi mwuditpa azbay aman ndo Kristi malay amba bay, nenga'a pèc pècèk a ngreda mali na awuda "M'metsay ngul ngaya tema? M'metsay skwi ntizhè ngaya tema? Aman nga shid gèd a Zhiklè, man a va nga, a nga ga ngul skway te Bi nga Yèsu Kristi." (1 Cor. 15:54-57). Skwi man di ndo a rka bay, a zlembad ndo a tsena bay skwi man a nshkè a ndav ndo di bay skwi man Zhiklè a tila ta ndohi man ta woya'a. (1 Cor. 2:9).

Ma t'herkeda azbay man a slaha a ngreda n'njèl Zhiklè a sam

10

10. NDO MAN A DÈ NGWAI A POMBIA

tenga'a man ta co Yèsu Kristi a ndav ta. Te photo makula n'ta ngreda nga, ndo Kristi nzura'a a dè ngway. Ndo man skwa a dza na nta. A pats man m'mets na, gol Zhiklè a gada na: do ngway a mwuffè. Bi nenga'a a da gada na: "Ka gu amba, bél ga nlèbèslè'a, man amba." (Math. 25:21). Wudi Sàdan kièng a sam na, aman m'metsi ndo man ndav nkezla'a ambaha Bi Yèsu, te man a slébèrdè Zhiklè. (Ps. 116:15). A'y tsena ngèdè man a gadayè: "A y tsena ngèdè te zhiklè man a gadayè: Windo! Mwuffè a sam ndohi man ta mets ta te Kristi. Ani antanta ta shèk va te mizlinè tenga'a. (Apoc. 14:13).

Ka man ka jèngè dèlèwèr haha a woy ka hèsh Zhiklè man a takaha ka, a ka va na ndav ngaya a Yèsu ara man a gada: "Kra ga, dem ga, vay ndav ngaya!" (Prov. 23:26). A woya a va kinè ndav mpana'a, a mèzhèb nzura'a a ndav kinè. Kin va na civèd a ndav ambabý kinè bay man a pe kinè a way a zlakeda kinè, ara ndo nrzla'a. (Prov. 28:26). Aman ndo man a dè a maya maya, mpra'a. Va-jèkeda malay a kinè zleb va a skwi nzura'a. Aman skwi man ndo a ngècè a géd malay, m'metsay; aman skwi man nga ngècè te ri Zhiklè, ambalay nshèffè a mèdèp. (Rom. 6:23).

Kinè man kin va na nshèffè kinè a ri a Zhiklè ma, va-nza tara'a te ma nenga'a, a slaha a ber skwi man kin' va na a ri a nenga'a, ha patsa'a. Kinè, va-ber va kinè a sam mwoy Zhiklè, va-pu di a Yèsu man nenga'a ndo nhinè'a a ndo n'ndikèma skwai. Nenga'a Bi a géd bihi tèlèba.

Aman antanta a sam nenga'a man a slaha a mber kinè; aman kin kèlehi a mali azbay aman a zlatseda kinè a sam di na a n'njèl na, jèlèlè'a, a mwuffè, a Zhiklè stadgenè man a mbel nga te Yèsu Kristi, Bi nga n'njèlè nslébèrdè, wuday a wudi-bay te nhinkad na, antanta, a ndè a ma ma a mèdèp. Amen. (Jude 24,25).

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut etre obtenu en plus de 538 langues et dialectes parles dans le monde entier, a savoir: Afrique, Amerique, Asie, Extreme Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Telephone cellular, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur telephones Android.

Este livro "O Coracao do Homem" e obtfdo em mais de 538 linguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (Africa, Asia, America do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem tambem esta agora disponivel em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telephones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent etre obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies europeennes ou africaines. Ils peuvent etre utilises en meme temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

I'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracteristicas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradeciamos que nos contacta-se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup apreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras linguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faça o favor de nos

informar. Pois nos gostarfamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangélique, des livres et des traités en plus de 538 langues, écrivez à:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 linguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de littérature évangélique financée de dons
Missão de literatura Evangélica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)